

MAGDALENA RYCAK

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI NA TEMAT
„PRAWO WYBORCZE”, KTÓRA ODBYŁA SIĘ 19 MAJA 2011 R.
W UCZELNI ŁAZARSKIEGO W WARSZAWIE

W dniu 19 maja 2011 r. w Uczelni Łazarzkiego w Warszawie odbyła się konferencja poświęcona tematyce prawa wyborczego. Referaty wygłosili: prof. dr hab. Maria Kruk-Jarosz z Uczelni Łazarzkiego, dr Dominika Harasimiuk z Uczelni Łazarzkiego, sędzia Jerzy Stępień z Uczelni Łazarzkiego, dr Jan Majchrowski z Uniwersytetu Warszawskiego, dr Jacek Zaleśny z Uczelni Łazarzkiego, minister Kazimierz Czaplicki – kierownik Krajowego Biura Wyborczego oraz studenci Uczelni Łazarzkiego wyłonieni w drodze konkursu. Konferencja została podzielona na dwa bloki. Moderatorem pierwszego bloku był prof. dr hab. M. Muszyński, a drugiego – prof. dr hab. Grzegorz Rydlewski.

W konferencji wzięło udział 110 osób, z czego większość stanowili studenci i wykładowcy Uczelni Łazarzkiego. Swoją obecnością zaszczylicili nas też: prezydent Uczelni Łazarzkiego Juliusz Madej, wiceprezydent Uczelni Łazarzkiego dr Mieczysław Błoński, przedstawiciele Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Fundacji im. J. Madisonsa Centrum Rozwoju Demokracji – Jednomandatowe Okręgi Wyborcze oraz Stowarzyszenia „Razem”.

O godzinie 10.00 nastąpiło uroczyste otwarcie konferencji przez prezydenta Uczelni Łazarzkiego Juliusza Madeja, który powitał uczestników konferencji i zaakcentował aktualność tematu konferencji.

Pierwszy referat „Kodeks wyborczy – nowe elementy prawa wyborczego do Sejmu i Senatu” wygłosiła profesor Maria Kruk-Jarosz. Na wstępie podkreśliła, że prace nad nowym kodeksem wyborczym trwały stosunkowo długo, bo aż 19 miesięcy, omówiła też najważniejsze zmiany wprowadzone przepisami tego kodeksu, w tym instytucję pełnomocnika dla osób niepełnosprawnych i w podeszłym wieku. Zdaniem prof. M. Kruk-Jarosz, nowy kodeks wyborczy porządkuje prawo wyborcze. W referacie znalazły się też uwagi na temat zarzutów, które wpłynęły do Trybunału Konstytucyjnego dotyczące dwudniowego głosowania oraz jednomandatowych okręgów wyborczych. Zdaniem Profesora, przepisy nowego kodeksu wyborczego nie naruszają konstytucyjnej zasady wolnego dnia do głosowania. Argumentem przemawiającym za taką wykładnią jest fakt, że Konstytucja

nie posługuje się zamiennie pojęciem wyborów i głosowania, których znaczenie nie jest tożsame. Z kolei z punktu widzenia przepisów Konstytucji nie ma przeciwwskazań do wprowadzenia jednomandatowych okręgów wyborczych.

Kolejny referat „Wybory do Parlamentu Europejskiego” wygłosiła dr Dominika Harasimiuk. Referentka omówiła źródła prawa wyborczego do Parlamentu Europejskiego oraz zasady przeprowadzania tych wyborów. Przedstawiła też dane dotyczące frekwencji wyborczej, a także najważniejsze założenia reformy zasad przeprowadzenia wyborów do Parlamentu Europejskiego zawarte w tzw. sprawozdaniu Duffa, w tym m.in. propozycję obniżenia wieku dla czynnego prawa wyborczego do 16 lat, a dla biernego do 18 lat oraz wprowadzenia wspólnego dla państw członkowskich terminu dwudniowych wyborów.

Trzeci referat „Wybory do samorządu terytorialnego” wygłosił sędzia Jerzy Stępień. Podkreślił, że zmiana z 1989 r. była fundamentalna dla funkcjonowania samorządu terytorialnego w Polsce. Główną zaletą nowego kodeksu wyborczego – jego zdaniem – jest to, że stanowi on podsumowanie prawie 20-letniej praktyki wyborczej. Za jedną z ważniejszych zmian uznał tę z 2002 r., która wprowadziła zasadę bezpośredniego wyboru wójtów i prezydentów miast.

Po tym referacie rozpoczęła się dyskusja panelowa. Jako pierwszy głos zabrał były warszawski radny Mariusz Wis, prezes Fundacji im. J. Madisona. Centrum Rozwoju Demokracji – Jednomandatowe Okręgi Wyborcze. Wyraził pogląd, że jednomandatowe okręgi wyborcze nie są niezbędne dla rozwoju demokracji (okręgi takie ma np. Korea Północna), a najważniejszą wadą polskiego prawa wyborczego jest realny brak biernego prawa wyborczego, ponieważ obywatel nie może bez pośrednictwa partii politycznej stanąć do wyborów (jako wzór innego rozwiązania podał Stany Zjednoczone Ameryki).

Następnie głos zabrał dr Jan Majchrowski przypominając, że w okresie PRL nie było żadnych wyborów, było tylko głosowanie, ponieważ faktycznie nie można było nikogo wybrać.

Prof. M. Muszyński zadał z kolei pytanie, czy znane są dane dotyczące liczby nieważnie oddawanych wyborach głosów. Odpowiedzi na pytanie udzielił minister K. Czaplicki, wskazując, że od 2002 r. w wyborach samorządowych notuje się około 2 mln nieważnie oddanych głosów, z czego prawie 80% to puste kartki do głosowania. Zauważył, że jest to w większym stopniu problem badawczy dla socjologów niż problem fałszowania wyborów. Kolejne głosy w dyskusji zabrało kilku studentów Uczelni Łazarskiego. Pytali m.in. o to, jakie argumenty przemawiają za ewentualnym obniżeniem wieku czynnego prawa wyborczego do Parlamentu Europejskiego do 16 lat oraz czy jest sens wprowadzania ciszy wyborczej. Na zakończenie pierwszego panelu referencji odnieśli się do głosów w dyskusji, po czym uczestnicy konferencji udali się na 15-minutową przerwę.

Po przerwie referat „Funkcje aparatu wyborczego w świetle przepisów kodeksu wyborczego” wygłosił minister K. Czaplicki. Przedstawił najważniejsze dane dotyczące funkcjonowania Krajowego Biura Wyborczego, daty powstania, liczby

zatrudnionych pracowników, zespołów, czy też liczby sprawozdań wpływających od partii politycznych; omówił też funkcje wypełniane przez aparat wyborczy.

Kolejnym referentem był dr Jan Majchrowski z Uniwersytetu Warszawskiego, który w interesujący sposób przedstawił role partii politycznych w wyborach.

Przedostatni referat wygłosił dr J. Zaleśny, przybliżając uczestnikom konferencji zasady rządzące kampanią wyborczą i finansowaniem wyborów, obrazując je na przykładach wybranych partii politycznych. Podniósł, że kwestią, która budzi największe wątpliwości, jest zawsze gromadzenie środków na kampanie wyborcze.

Część referatową zamknęło wystąpienie studentów Uczelni Łazarskiego dotyczące wad i zalet ordynacji większościowej i proporcjonalnej. Po czym rozpoczęła się dyskusja, w której jako pierwszy zabrał głos prezes Fundacji im. J. Madisona Mariusz Wis. Następnie głos w dyskusji zabrali m.in. prof. G. Rydlewski oraz studenci Uczelni Łazarskiego.

Konferencję oficjalnie zakończyła dr Magdalena Rycak, prodziekan Wydziału Prawa i Administracji Uczelni Łazarskiego, dziękując referentom za przygotowanie i wygłoszenie referatów, a uczestnikom konferencji za przybycie. Szczególne wyrazy wdzięczności skierowała do sędziego Jerzego Stępnia i Emilii Rekosz za pomoc w przygotowaniu i organizacji konferencji.

Magdalena Rycak